

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 221/2021-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a zo sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom JUDr. Ladislavom Ščurym, Mierová 1725, Čadca, proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline č. k. 8Co/128/2020-663 z 30. novembra 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 9. februára 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na právnu pomoc podľa čl. 37 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením krajského súdu, ktorým zamietol jej odvolanie proti rozhodnutiu okresného súdu o náhrade trov konania. Sťažovateľka sa okrem vyslovenia porušenia svojich základných práv domáha zrušenia výrokov napadnutého rozhodnutia, ktorými bol na jej odvolanie potvrdený výrok okresného súdu o náhrade trov konania a ktorým bolo rozhodnuté, že žalovaní majú nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

II.

2. Sťažovateľka sa žalobou z februára 2013 na Okresnom súde Dolný Kubín v konaní sp. zn. 4C/19/2013 domáhala zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva k pozemkom v [REDACTED] s celkovou výmerou [REDACTED] m² pričom na jej podiel pripadlo [REDACTED] m², na podiel žalovaného [REDACTED] m² a na podiely zvyšných ôsmich žalovaných [REDACTED] m². Prvým rozsudkom súd

spoluvlastníctvo vyporiadal, no na odvolanie žalovanej 2 – matky sťažovateľky, bol tento rozsudok zrušený. V následnom konaní došlo medzi stranami k zhode o vyporiadaní pozemkov, pričom strany boli ochotné uzavrieť zmier. K tomu však nedošlo, keďže jedna zo žalovaných nebola zastúpená advokátom. Spoluvlastníctvo bolo vyporiadané rozsudkom z 9. júla 2020 a o náhrade trov konania bolo rozhodnuté tak, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania. Okresný súd rozhodnutie vo veci samej zdôvodnil zhodou strán a rozhodnutie o náhrade trov tým, že zrušenie a vyporiadanie spoluvlastníctva je v záujme všetkých spoluvlastníkov, súd nie je viazaný návrhmi strán a bez ohľadu na ich návrhy musí dodržať zákonný spôsob vyporiadania podielového spoluvlastníctva. Preto podľa okresného súdu nie je možné konštatovať, že úspech má tá strana, ktorá podala žalobu, keďže každá zo strán niečo dostane, či už podiel iného alebo finančnú náhradu.

3. Proti výroku o náhrade trov konania podala sťažovateľka odvolanie, ktorým žiadala jeho zmenu tak, že jej proti žalovaným 1 až 9 bude priznaná náhrada trov konania v plnom rozsahu. O jej odvolaní rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že rozhodnutie o náhrade trov konania potvrdil a proti sťažovateľke priznal náhradu trov odvolacieho konania žalovaným 1 a 3 až 8. Krajský súd napadnuté rozhodnutie odôvodnil tak, že za plný úspech sa pri zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva považuje také rozhodnutie, ktorého sa žalobca domáhal podanou žalobou, pritom poukázal na to, že sťažovateľka pôvodnou žalobou žiadala podielové spoluvlastníctvo vyporiadať prikázaním pozemkov žalovanému 1 za náhradu, ktorá bude určená znaleckým posudkom. Krajský súd ďalej poukázal na to, že sťažovateľka svoj návrh menila, keď najprv rozšírila predmet sporu a navrhla niektoré z pozemkov prikázať do jej výlučného vlastníctva a ostatné žalovanému 1, následne žiadala prikázať jeden z pozemkov žalovanej 2 a ďalší z pozemkov ponechať v podielovom spoluvlastníctve všetkých doterajších spoluvlastníkov, potom žiadala niektoré pozemky predať a napokon na poslednom pojednávaní za základ pri určení ceny pozemkov vychádzala z podania žalovaných. Krajský súd preto dospel k záveru, že okresný súd v rozsudku pozemky nevyporiadal tak, ako žiadala sťažovateľka v žalobe. Taktiež krajský súd poukázal na to, že cena pozemkov bola ustáľovaná v priebehu konania. Čo sa týka tvrdení sťažovateľky o tom, že sa proti niektorým žalovaným musela domáhať určenia neplatnosti prevodov podielov, krajský súd uviedol, že náhrada trov konania jej v týchto sporoch bola priznaná, a preto táto skutočnosť nemá vplyv na rozhodovanie o trovách v tejto veci. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol vzhľadom na procesný úspech žalovaných, keďže sťažovateľkou napadnutý výrok o náhrade trov konania bol potvrdený.

III.

4. Sťažovateľka považuje napadnuté rozhodnutie za excesné a zakladajúce zjavný rozpor s princípmi spravodlivého súdneho konania, keďže o vyporiadaní bolo rozhodnuté tak, ako navrhovala. Poukázala na zmätočnosť rozhodnutia o náhrade, v ktorom napriek tomu, že bolo rozhodnuté, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania, bolo uvedené, že o výške trov bude rozhodnuté uznesením vyššieho súdneho úradníka. Podľa sťažovateľky bola v spore úspešná v plnom rozsahu, čo malo viesť k tomu, že jej mala byť priznaná náhrada trov konania. Svoj úspech vo veci odvodzuje od toho, že súd prikázal nehnuteľnosti do vlastníctva tých spoluvlastníkov tak, ako to navrhovala, a žalovaný 1 sa mohol vyhnúť sporu, ak by reagoval na jej návrh pred podaním žaloby.

5. Podľa sťažovateľky tým, že pozemky boli prikázané tak, ako navrhovala, mala plný úspech, čo sa týka spôsobu vyporiadania a tiež čo sa týka výplaty mala úspech 88 % proti neúspechu 12 %. Za nesprávne považuje aj to, že napadnutým uznesením bola zaviazaná na náhradu trov odvolacieho konania. Následne poukázala na uznesenie ústavného súdu č. k. III. ÚS 31/2015. K zmenám žaloby uviedla, že k nim pristúpila len na základe znaleckých posudkov. Okrem toho poukázala, že v konaní musela obstarat' súkromný znalecký posudok, na základe ktorého upravila žalobu sčasti výplaty ustupujúcich spoluvlastníkov.

IV.

6. Rozhodovacia činnosť ústavného súdu vo vzťahu k rozhodnutiam civilných súdov o náhrade trov konania vychádza z toho, že skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00). Na tento výklad nadväzuje rozhodovacia činnosť ústavného súdu, ktorá zdôrazňuje jeho zdržanlivosť k výkladu zákonného práva o náhrade trov konania, keďže problematika trov konania má akcesorickú povahu, a preto sa k zrušeniu napadnutého výroku o trovách konania treba uchýľovať iba výnimočne pri zistení extrémnemu zásahu do základného práva (II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011). Ďalšie rozhodnutia ústavného súdu k rozhodovaniu o náhrade trov konania nepovažujú rozhodovanie o náhrade trov konania za vedľajšiu či podružnú (akcesorickú), ale za neoddeliteľnú (integrálnu) časť rozhodovania všeobecných súdov, pri ktorej všeobecný súd, či už postupom alebo samotným rozhodnutím, ktoré nie je v súlade so zákonom, môže porušiť základné právo na súdnu ochranu (II. ÚS 56/05).

7. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia je zrejmé, že krajský súd pri posúdení nároku strán na náhradu trov konania vychádzal z procesných skutočností, ktoré medzi stranami neboli sporné a ktoré jasne popísal v odôvodnení. Opisu procesných skutočností nasleduje rozsiahla právna úvaha. Krajský súd jasne a zrozumiteľne argumentuje smerom k správnosti záveru, že v tomto konkrétnom konaní strany nemajú nárok na náhradu trov konania. Rozhodujúci argument krajského súdu vychádza z toho, že žaloba sťažovateľky nebola dostatočne určitá, keďže v otázke výplaty ustupujúcich spoluvlastníkov neobsahovala určité tvrdenie o tom, aká je cena vyporiadavaných pozemkov. Pri takto neurčito postavenej žalobe žalovaní nemohli na žalobu reagovať tak, že by nárok sťažovateľky na vyporiadanie uznali. I keby žalovaní žalobe sťažovateľky žiadnym spôsobom neodporovali a jej nárok na vyporiadanie uznali, nemohol takýto ich úkon viesť k tomu, aby bol spor žalobkyne a žalovaných na strane jednej a žalovaných medzi sebou na strane druhej vyriešený zmierlivo. V tvrdení o cene nehnuteľností nejasná, znaleckým posudkom podmienená predstava sťažovateľky o konkrétnom spôsobe vyporiadania a s tým spojené nejasné vyjadrenie žalovaných a zmeny žaloby zo strany sťažovateľky boli základom rozhodnutia o náhrade trov konania. Táto úvaha je výsledkom jasného podriadenia zisteného procesného stavu ustanoveniu § 255 ods. 2 Civilného sporového poriadku.

8. Argumentácia napadnutého uznesenia krajského súdu nie je v žiadnom rozpore s právnym názorom ústavného súdu v jeho rozhodnutí č. k. III. ÚS 31/2015 z 27. januára 2015. V tomto konaní ústavný súd nesúhlasil s argumentáciou sťažovateľov, podľa ktorej úspech účastníka

v konaní, v ktorom sa rozhoduje o viacerých samostatných nárokoch, musí súd hodnotiť samostatne vo vzťahu ku každému nároku jednotlivo, a nie vo vzťahu ku všetkým čiastkovým nárokom. V tejto súvislosti ústavný súd poukázal na rozhodnutie, podľa ktorého práve konanie o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva predstavuje z hľadiska vzťahu výrokov meritórneho súdneho rozhodnutia špecifický prípad, keďže predmet takéhoto konania nie je deliteľný (nález Ústavného súdu Českej republiky č. k. II. ÚS 315/05 zo 16. marca 2006). Preto výrok o povinnosti zaplatiť finančnú náhradu za spoluvlastnícky podiel priamo nadväzuje na výrok o prikázaní veci do vlastníctva niektorého zo spoluvlastníkov a všeobecný súd nemôže pri posudzovaní úspechu niektorého z účastníkov na účel náhrady trov konania hodnotiť jednotlivé výroky rozsudku izolovane. Tak to bolo aj v tomto prípade, keď v napadnutom uznesení krajského súdu bolo zvýraznené to, že žaloba sťažovateľky nebola dostatočne určitá a správne je rozhodnúť tak, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania.

9. Z uvedeného je zrejmé, že nie sú žiadne dôvody na to, aby bolo možné dospieť k záveru o porušení základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu, prípadne práva na spravodlivé súdne konanie podľa dohovoru. Pokiaľ ide o sťažovateľkou namietané porušenie základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu, treba uviesť, že všeobecný súd zásadne nemôže byť porušovateľom týchto základných práv hmotnej povahy, ak aplikuje procesné právo v súlade so základnými právami podľa čl. 46 až čl. 48 ústavy a čl. 6 dohovoru.

10. Bez akejkoľvek relevancie vo vzťahu k základným právam sťažovateľky sú jej tvrdenia o zmätočnosti rozhodnutia okresného súdu, ktorý napriek tomu, že rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania, rozhodol aj o tom, že o výške náhrady trov konania bude rozhodnuté vyšším súdnym úradníkom. Takýto nadbytočný výrok nemení nič na závere, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania. Rovnako bez významu je námietka sťažovateľky vo vzťahu k výroku napadnutého uznesenia, ktorým bola žalovaným priznaná náhrada trov odvolacieho konania, keďže v tomto prípade ide o zrejmý následok procesného neúspechu sťažovateľky v odvolacom konaní.

11. Ustanovenie § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) dáva v záujme racionality a efektivity konania ústavnému súdu právomoc posúdiť prijateľnosť návrhu predtým, než dospeje k záveru, že o návrhu rozhodne meritórne nálezom. Za zjavne neopodstatnenú považuje ústavný súd takú sťažnosť, keď uplatnené námietky nie sú spôsobilé spochybniť ústavnosť napadnutých rozhodnutí. Tak je to aj v tomto prípade. Preto ústavný súd sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. marca 2021

Robert Šorl
predseda senátu